

Rozhovor s osobností – RNDr. Jan Píše

Doktor Jan Píše patří k málo známým podolským osobnostem, jehož věhlas na poli šachu však opakovaně dosáhl celorepublikové úrovně. Neméně výrazná je však i jeho činnost vědecká, bohužel nepochopitelně přerušena politickými zvraty v sedmdesátých letech minulého století.

Mohl byste nám popsat svoje šachové začátky?

Šachy jsem začal hrát někdy v letech 1949–50 a naučil mě je strýc Jaroslav Mazel, který mě zprvu porážel 20 i 30 ku 0. Asi po roce se situace obrátila a strýce přestaly šachy bavit. Pokračoval jsem pak při příležitostných utkáních se svými vrstevníky.

S myšlenkou na sjednocení neorganizovaných skupinek šachistů v Podolí přišel Josef Fiála a Ivan Moravec. Když byl v roce 1956 zaklén šachový oddíl TJ Sokol, byl jsem pověřen jeho vedením. Činnost oddílu spočívala v organizaci turnajů o přebor Podolí, bylo uspořádáno přátelské utkání Podolí – Bedřichovice (4:1) a podařilo se také uskutečnit dvě simultánní partie proti

předním brněnskými hráčům F. Blatnému a F. Vykydalovi.

Od roku 1958 jsme hráli v soutěži Okresního přeboru Brno-venkov a pravidelně končili na druhém místě, vždy za Spartakem Kurim.

A největší dosažené úspěchy?

To je těžká otázka, protože to, co se zdá být důležité, se časem mění. Zpočátku to byl titul přeborníka okresu Brno-venkov v kategorii mužů v letech 1958 a 1959. Z dnešního pohledu je to řada předních umístění na kvalitně obsazených turnajích nebo skutečnost, že mám na internetové adrese www.database.chessbase.com vloženo 100 vybraných her z období 1994–2012.

Určitě si však vážím úspěchu z Mistrovství České republiky šachových veteránů, které je rozděleno do tří hlavních kategorií. Jsou to padesátníci, šedesátníci a hráči nad šedesát let. Ti, co ještě nedosáhli padesátky a nejsou tedy plnohodnotnými seniory, se nazývají „přípravka neboli dorost“. Za šachového krále je považován vítěz kategorie šedesátníků. V té se mi podařilo zvítězit dvakrát (2007–2008 a 2008–2009).

Byli v Podolí ještě další talentovaní šachoví hráči?

Od druhé poloviny padesátých let jsem byl vedoucím místní knihovny, která byla umístěna v prostorách dnešního prodejny paní Jaroslavy Žitné a potom na faře. Tam nad šachovnice usedalo někdy mladých hráčů, z nichž velký talent potvrdil Jiří Válek (*1947), od roku 1968 trvale žijící ve Švýcarsku. Tam pak hrával celostátní ligu za Neuchâtel, Basilej a nako-

nec za Fribourg, kde se dodnes věnuje družstvům mladých a kde někdy let zasedal ve správní radě místního šachového klubu. Na svou vlast však nezapomněl. Počátek devadesátých let byl v Brně uspořádán turnaj za účasti několika mezinárodních velmistrů, mezi nimiž nechyběl ani Viktor Korčňoj. Jiří Válek zde dočkal první místo pro moravského hráče do osmnácti let týdnem pobyt v Švýcarsku, při kterém se nakonec věnoval dvěma státním hráčům. Finančně podpořoval mladého brněnského hráče Tomáše Poláka, který v roce 2000 získal titul českého šachového velmistra. Při svých návštěvách Podolí mi nikdy nezapomene přivést šachovou literaturu a počítačové programy.

Jaký byl důvod ukončení činnosti podolského šachového oddílu?

V roce 1961 došlo v souvislosti s novým územněsprávním členěním státu k reorganizaci tělovýchovy a okresní soutěže nebyly vypsané. V Podolí poklesl zájem o šachovou hru, nepodařilo se ani získat vhodnou hrací místnost a postupně tak došlo k zániku oddílu, který již v dalších letech nebyl obnoven.

Po návratu z vojny v roce 1963 jsem přestoupil do celku Lokomotivy Brno, kde jsem hrál až do roku 2012. Od té doby hraji za Spartak Adamov.

Za své největší životní úspěchy ale nepokládáte šachová vítězství.

Jě v mádí jsem byl vášnivým čtenářem verneovek, chtěl jsem být Emilem Holubem a později Hanzelkou a Zikmundem. To se mi sice nepodařilo, ale dokázal jsem se propracovat až ke studiu odborné geografie na br-

něnské univerzitě, kterou jsem úspěšně absolvoval v roce 1961. To už jsem pochopil, že geografie není jen objevování nových ostrovů atd., ale že se zabývá celou řadou zajímavých oborů, jako je geomorfologie, klimatologie, hydrologie, apod. Tématem mojí absolventské práce byl historický vývoj a kartometrické z hodnoce ní plánu města Bma.

Která to tedy jsou?

Měl jsem štěstí na vynikající učitele starší generace, z nichž je dnes většina považována za klasiky svých oborů. S řadou skvělých odborníků jsem se také setkal v Geografickém ústavu Československé akademie věd, kam jsem byl přijat po návratu z vojny v roce 1963. Naučil jsem se zde nejen zodpovědnému, vědeckému přístupu k řešení problematiky přírodních procesů, ale také týmové práci. Pád vzpomínám na rozsáhlé studie s problematikou vlivu hospodářské činnosti na životní prostředí v Podkrušnohoří, dokumentaci stavu přírodního prostředí v souvislosti se zahájením těžby uranu na Českolipsku, řízení speleologického průzkumu a výzkumu v Moravském krasu a jiné.

Jaký obor byl vaší vědeckou doménou?

Myslím, že nejlépe jsem se cítil při řešení problematiky režimu a vlastností podzemních vod, zejména krasových. Za dosažené výsledky v této oblasti jsem obdržel v roce 1973 zlatou medaili mezinárodní speleologické unie UNESCO. Jsem autorem několika desítek vědeckých a odborných prací, včetně spoluautorství několika knih.

Další skupinou problémů, kterou jsem se zabýval, a to dodnes, je inženýrská geologie, pro niž jsem pracoval asi 700 odborných posudků. V tomto případě se jedná o posouzení geologického podloží staveb nejrůznějšího určení, jako jsou například hotely, obchodní domy, přehrady, ale i podzemní stavby, vodojemy nebo hřbitovy.

Jak jste se po těchto úspěších vyrovnával s životem pomocného dělníka v Brněnských papírnách?

V sedmdesátém roce do mého profesního života zasáhla jako následek

společenských událostí roku 1968 tzv. „normalizace poměrů“. Na jejím základě jsem byl spolu s některými kolegy z Geografického ústavu ČSAV bez jakéhokoliv zdůvodnění propuštěn. Časem se mi, z neoficiálních zdrojů, donesly některé z důvodů, ale byly jeden absurdnější než druhý. Vzhledem k tomu, že jsem v té době pracoval na projektu vysokým stupněm utajení (těžba uranu) a neměl mne kdo nahradit, tak jsem skončil až po jeho dokončení v roce 1975.

Život v dělnické profesi byl náročný zejména na psychiku, protože jsem se náhle ocitl v prostředí zcela odlišnou morálkou a životní filozofií. Ze šachového hlediska – byl jsem tehdy několikanásobným přeborníkem Bma a Jihomoravského kraje – mně nejvíce komplikoval život trémenný provce, ale i tady se našel kolega s podobným osudem (bývalý učitel), který mně pomohl tyto problémy řešit.

Co do vašeho života přinesla sametová revoluce?

Po nástupu Michaila Gorbačova do čela Sovětského svazu v roce 1985 bylo jen otázkou času, kdy a jakým způsobem dojde k uvolnění poměrů i u nás. Proto, stejně jako každý, jsem tuto změnu přivítal. Na další vývoj se však dívám trochu s rozpaky (divoká privatizace, rozpad republiky atp.).

V osobním životě se mi dostalo jistého zadostiučinění v podobě profesní rehabilitace s nikoliv zanedbatelným finančním odškodněním, které jsem celá a s dobrým pocitem věnoval Dětské nemocnici v Brně.

Existuje něco, čeho v životě litujete?

V životě jako nedostatek pocituji s lábou z naložt cizích jazyků, i když možnost zdokonalovat se v tomto směru určitě byla. Svoje názory na společenský vývoj v této zemi však neměním, možná bych jen více přihlížel k životním postojům těch, před kterými je vyjadřuji.

Jak žijete teď?

Bydlím v rodinném domku s bratrem (rodiče již dávno zemřeli), který je po sérii mozkových příhod těžce zdravotně postižen, a tak je často upou-

tán na nemocniční lůžko. Vážný zdravotní problém v loňském roce nemul ani mne, ale zatím bez komplikací, takže stále aktivně hraji šachy a mohu se podílet na inženýrsko-geologickém průzkumu.

Život v Podolí mně celkem vyhovuje - postupně byly vybudovány sítě plynu, vodovodu, kanalizace; v naší části obce i zpevněné komunikace a chodníky. Větší či menší úpravy jsou patrné v celé obci.

*Děkujeme Vám za rozhovor
 Jiří Čalkavský a Jan Rupp*

STRUČNÝ ŽIVOTOPIS

RNDr. Jan Piše se narodil v roce 1939 v Podolí. Základní školu navštěvoval v Podolí a Lěni, studoval na gymnáziu v Brně na Křenové ulici. Přírodovědeckou fakultu MU v Brně absolvoval v roce 1961. Po ukončení základní vojenské služby byl přijat do Geografického ústavu ČSAV v Brně, ze kterého musel v rámci „normalizačních čistek“ v roce 1975 odejít.

Po kariéře pomocného dělníka u stroje na vlnitou lepenku v Brněnských papírnách nastoupil v roce 1988 do Státního projektového ústavu obchodu FMO ČSSR.

Po roce 1989 se vrátil do Geografického ústavu ČSAV, aby po jeho zrušení v roce 1993 přešel do Českého geologického ústavu MŽP ČR, kde pracoval až do svého odchodu do důchodu.